

ODPIS

Sygn. akt VIII U 660/16

WYROK

W IMIENIU

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 października 2016 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie : Przewodniczący SSO Maciej Nawrocki

Protokolant st. prot. sąd. Magdalena Pelz

po rozpoznaniu w dniu 28 października 2016 r. w Poznaniu

odwołania **A. M.**

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P.

z dnia 1 marca 2016r., znak: (...)

w sprawie **A. M.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P.

o emeryturę

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje odwołującemu prawo do emerytury w wieku obniżonym z tytułu pracy w warunkach szczególnych od dnia 1 lutego 2016r.

/-/ Maciej Nawrocki

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 1 marca 2016 r., znak (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych I oddział w P., na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2016 r., poz. 963; dalej: ustawa emerytalno-rentowa) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983 r., Nr 8, poz. 43), po rozpoznaniu wniosku złożonego dnia 10 lutego 2016 r., odmówił A. M. prawa do emerytury.

W uzasadnieniu wskazał, iż przyjął za udowodniono na dzień 31 grudnia 1998 r. ogólny okres zatrudnienia wynoszący 28 lat, 10 miesięcy i 24 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym 13 lat, 5 miesięcy i 8 dni pracy w szczególnych warunkach, z wyłączeniem okresów pobierania zasiłków chorobowych wykazanych w zaświadczeniu o zatrudnieniu i wynagrodzeniu Rp-7 z dnia 31 grudnia 2003 r. wystawionego przez (...) sp. z o.o. w Ł.. Organ rentowy wskazał również, iż do wniosku załączono zeznania świadków na potwierdzenie okresu pracy w szczególnych warunkach na stanowisku operatora od 5 listopada 1969 r. do 10 sierpnia 1984 r. w Przedsiębiorstwie (...) w P.. W ocenie organu nie ma podstaw do uznania okresu pracy w szczególnych warunkach na podstawie zeznań świadków, a wobec wykonywania prac w szczególnych warunkach nie ma podstaw do zaliczenia w/w okresu pracy w Przedsiębiorstwie (...) jako pracy w szczególnych warunkach. /vide: decyzja w aktach ZUS/

Dnia 14 marca 2016 r., w formie i terminie przewidzianym prawem, **A. M.** złożył odwołanie od powyższej decyzji. W uzasadnieniu podał, iż w latach 1969-1984 był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) w P. w pełnym wymiarze czasu pracy jako operator spycharki gąsienicowej. W tym czasie pracował z R. R. i S. K., na których zeznania się powoływał. /vide: odwołanie k. 2 akt/

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania podtrzymując argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji. /vide: odpowiedź na odwołanie k. 3 akt/

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

A. M. urodził się dnia (...) Nie jest członkiem OFE.

Decyzją z dnia 25 czerwca 2007 r. organ rentowy ustalił kapitał początkowy A. M. na dzień 1 stycznia 1999 r. Organ rentowy uwzględnił staż ubezpieczeniowy wynoszący 28 lat, 8 miesięcy i 20 dni okresów składkowych oraz o lat, 2 miesiące i 4 dni okresów nieskładkowych. Do wniosku o ustalenie kapitału początkowego odwołujący dołączył m.in.:

- świadectwo pracy z 1 października 1984 r. wystawione przez Przedsiębiorstwo (...) w P., w którym wskazano, iż był zatrudniony od 1 listopada 1969 r. do 10 sierpnia 1984 r. jako operator spycharki,
- kserokopię legitymacji ubezpieczeniowej, w której przy pieczęcie Przedsiębiorstwa (...) w P. wskazano stanowisko operator,
- kserokopię książeczki wojskowej, z której wynika, że służbę odbywał od 21 kwietnia 1971 r. do 12 kwietnia 1973 r.

bezsporne; nadto dowód: decyzja w aktach dot. kapitału początkowego

Dnia 5 sierpnia 2011 r. odwołujący złożył pierwszy wniosek o przyznanie prawa do emerytury przy obniżonym wieku emerytalnym. Składając wniosek dołączył m.in.: świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 7 lipca 2011 r. wystawione przez (...) sp. z o.o., w którym podano, że jest zatrudniony od dnia 21 maja 1985 r. do nadal i to w warunkach szczególnych, przy czym w różnych okresach na różnych stanowiskach pracy (robotnik za- i wyładunku pasz, kierowca lokomotywy spalinowej, palacz CO). Zajmowane stanowiska były w ciągłości związane z pracą we wszystkich zakładach przy produkcji pasz, które są wymienione w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent inwalidzkich dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach oraz zarządzeniu Nr 16 Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 31 marca 1988 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

W toku postępowania wyjaśniającego, odwołujący przedłożył świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 13 września 2011 r. sporządzone przez (...) sp. z o.o., które zostało uzupełnione przez pracodawcę o wskazanie w poszczególnych okresach zatrudnienia stanowiska pracy wynikającego z zarządzenia Nr 16 Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 31 marca 1988 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Decyzją z dnia 26 września 2011 r. organ rentowy odmówił A. M. prawa do emerytury wskazując na brak udokumentowanych co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Do okresów pracy w szczególnych warunkach uwzględniono tylko 13 lat, 5 miesięcy, 8 dni, przypadające w okresach: od 21 maja 1985 r. do 30 marca 1993 r., od 6 kwietnia 1993 r. do 18 kwietnia 1993 r., od 13 maja 1993 r. do 5 października 1994 r., od 16 października 1994 r. do 11 lutego 1996 r., od 18 lutego 1996 r. do 23 kwietnia 1996 r., od 1 maja 1996 r. do 22 stycznia 1998 r., od 3 lutego 1998 r. do 31 grudnia 1998 r. z pominięciem urlopów bezpłatnych, okresów niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał wynagrodzenie lub świadczenie z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa pod 14 listopada 1991 r.

Wyrokiem z dnia 19 stycznia 2012 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu oddalił odwołanie od powyższej decyzji, gdyż odwołujący kontynuował zatrudnienie.

dowód: dokumenty w aktach organu rentowego, akta VIII U 3730/11

Wnioskiem z dnia 10 lutego 2016 r. odwołujący po raz kolejny zwrócił się o przyznanie prawa do emerytury przy obniżonym wieku emerytalnym, załączając m.in.:

- świadectwo pracy z 1 października 1984 r. wystawione przez Przedsiębiorstwo (...) w P., w którym wskazano, iż był zatrudniony od 1 listopada 1969 r. do 10 sierpnia 1984 r. jako operator spycharki,
- świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 7 lipca 2011 r. wystawione przez (...) sp. z o.o., w którym podano, że jest zatrudniony od dnia 21 maja 1985 r. do nadal i to w warunkach szczególnych, przy czym w różnych okresach na różnych stanowiskach pracy (robotnik za- i wyładunku pasz – wykaz A, dział X, poz. 10, pkt 4, kierowca lokomotywki spalinowej – wykaz A, dział VIII, poz. 13, pkt 11, palacz CO – wykaz A, dział XIV, poz. 1, pkt 4),

Po analizie zgromadzonych dokumentów, decyzją z dnia 1 marca 2016 r. organ rentowy odmówił prawa do emerytury. Zakład uznał, iż odwołujący legitymuje się na dzień 1 stycznia 1999 r. stażem ubezpieczeniowym w ilości 28 lat, 10 m-cy, 24 dni, ale nie udokumentował on wymaganych 15 lat pracy w szczególnych warunkach – uznano jedynie 13 lat, 5 m-cy i 8 dni pracy w szczególnych warunkach w okresie zatrudnienia w (...) sp. z o.o.

bezsporne; nadto dowód: decyzja w aktach rentowych

W okresie od dnia 5 listopada 1969 r. do dnia 10 sierpnia 1984 r. odwołujący był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) w P..

Z dniem podjęcia zatrudnienia odwołującemu powierzono stanowisko pomocnika operatora. Na początku lat 70-tych odwołujący rozpoczął kurs operatora, który przerwał z uwagi na służbę wojskową od dnia 21 kwietnia 1971 r. do dnia 12 kwietnia 1973 r. Po powrocie do pracy, odwołujący ukończył kurs operatora we W., w związku z czym z dniem 1 listopada 1973 r. powierzono mu stanowisko operatora.

Jako operator odwołujący obsługiwał spycharkę, a przez krótki okres czasu także zgarniarkę. Zarówno spycharka, jak i zgarniarka to ciężki sprzęt budowlany. Odwołujący pracował m.in. na budowie w N.. Na tej budowie pracował również S. K., zatrudniony w latach 1970-1976 jako kierowca. Ponadto odwołujący pracował m. in. przy pracach niwelacyjnych w (...) na wałach nadwarciańskich oraz w K. przy budowie szklarni razem z R. R., zatrudnionym w latach 1975/76 – 1983/84 jako operator sprzętu ciężkiego.

dowód: dokumenty w aktach osobowych odwołującego (k. 20) i S. K. (k. 11); zeznania świadków: S. K. (k. 29), R. R. (k. 29); zeznania odwołującego (k. 29)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zgromadzonych dokumentów, zeznań świadków oraz zeznań odwołującego.

Sąd uznał za wiarygodne w całości **dokumenty** zabrane w aktach organu rentowego oraz aktach sprawy albowiem zostały one sporządzone przez kompetentne organy, w zakresie przyznanych im upoważnień i w przepisanej formie. W szczególności Sąd uznał za w pełni wiarygodne dokumenty dotyczące zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w P. znajdujące się w aktach sprawy. Autentyczność i wiarygodność dokumentów nie była kwestionowana przez strony, a Sąd nie znalazł podstaw, by czynić to z urzędu zatem na dokumentach tych oparto ustalenia faktyczne

Sąd uznał za spójne i konsekwentne **zeznania świadków** S. K. i R. R.. Świadczyli potwierdzili fakt pracy odwołującego jako operatora ciężkich maszyn budowlanych – spycharki i zgarniarki stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w okresie od dnia 1 listopada 1973 r. do 10 sierpnia 1984 r., z tytułu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w P..

S. K. potwierdził, że widział odwołującego przy pracy spycharką. Ponadto zapamiętał, że oprócz odwołującego spycharkę obsługiwał jeszcze tylko jeden, starszy pracownik.

R. R. wskazał, iż nieraz pracował z odwołującym na jednej budowie m.in. przy pracach niwelacyjnych w (...) na wałach nadwarciańskich oraz w K. przy budowie szklarni, a także na innych mniejszych budowach. Świadek podał również, odwołujący swoje obowiązki wykonywał w pełnym wymiarze czasu pracy, a często nawet dłużej niż przez 8 h

Świadek wskazał także, iż odwołujący w tym czasie nie miał dłuższych przerw w pracy.

Za w pełni wiarygodne Sąd uznał **zeznania odwołującego**, które tworzyły zwartą i logiczną całość oraz korespondowały z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w niniejszej sprawie, w tym z dokumentami oraz zeznaniami przesłuchanych świadków. W sposób przekonujący i rzeczowy odwołujący wyjaśnił na czym polegała jego praca jako operatora spycharki i zgniatarki.

Sąd zważył, co następuje:

Kwestią sporną było to, czy odwołujący może domagać się przyznania emerytury w wieku obniżonym z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 ustawy emerytalno-rentowej, emerytura przy obniżonym wieku przysługuje ubezpieczonym, którzy łącznie spełnią poniższe wymogi:

- mężczyzna osiągnie wiek lat 60,
- w dniu wejścia w życie ustawy, czyli na dzień 1.01.1999 r. posiada:
 - a) okres składkowy i nieskładkowy w ilości co najmniej 25 lat,
 - b) z czego co najmniej przez 15 lat wykonywał pracę w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze
- nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego, a jeżeli przystąpił – złoży wniosek o przekazanie zgromadzonych środków na rachunku za pośrednictwem Zakładu na dochody budżetu państwa.

Bezsporne w niniejszej sprawie było to, iż

1. odwołujący w dniu 10 sierpnia 2011 r. ukończył 60 lat,
2. na dzień 1.01.1999 posiada 25 lat stażu ubezpieczeniowego,
3. nie przystąpił do OFE.

Sporne natomiast w sprawie było to, czy odwołujący legitymuje się 15 letnim stażem pracy w warunkach szczególnych – organ rentowy nie uznał bowiem okresu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w P.. Natomiast poza sporem pozostawało to, iż odwołujący udowodnił 13 lat, 5 miesięcy, 8 dni, przypadające w okresie zatrudnienia w (...) sp. z o.o. w latach 1985-1998.

Zatrudnienie w szczególnych warunkach czy w szczególnym charakterze interpretuje się tak, jak to było wymagane w przepisach dotychczasowych do nabycia emerytury w obniżonym wieku. Przepisami dotychczasowymi w rozumieniu art. 184 ust. 1 pkt 1 cyt. ustawy jest rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz.43 ze zm.) wraz z załącznikiem do tego rozporządzenia.

Na podstawie § 2 powoływanego rozporządzenia okresami pracy, uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu, są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Zgodnie z § 1 ust. 1 cyt. rozporządzenia – rozporządzenie stosuje się do pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wymienione w § 4-15 rozporządzenia oraz w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia, zwanych dalej "wykazami". W wykazie tym są wymienione m. in. w dziale V wykazu A pod pozycją 3 „prace maszynistów ciężkich maszyn budowlanych lub drogowych”.

Zgodnie z § 2 ust. 2 rozporządzenia, okresy pracy w szczególnych warunkach, na podstawie posiadanej dokumentacji, stwierdza zakład pracy w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w świadectwie pracy. Jednakże, judykatura pozwala na dowodzenie w inny, niż wskazany w § 2 ust. 2 cytowanego rozporządzenia, że praca była wykonywana w szczególnych warunkach. Jak bowiem wskazał Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 27 maja 1985 r. III UZP 5/85, LEX nr 14635 w postępowaniu przed okręgowymi zakładami pracy i ubezpieczeń społecznych w sprawach o świadczenia emerytalno-rentowe dopuszczalne jest przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków na okoliczność zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, jeżeli zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić zaświadczenia z zakładu pracy z powodu likwidacji zakładu pracy lub zniszczenia dokumentów dotyczących takiego zatrudnienia. Przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków nie jest dopuszczalne w postępowaniu przed organem rentowym (teza powołanej uchwały SN). Jak wskazał bowiem Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały z dnia 27 maja 1985 r., Sąd jest uprawniony do przeprowadzenia dowodu ze świadków na okoliczność takiego zatrudnienia – jeżeli okaże się, że jest to konieczne dla wszechstronnego wyjaśnienia okoliczności sprawy. Dowód z zeznań świadków podlega ocenie Sądu na tle okoliczności sprawy i treści zebranego materiału dowodowego. Sąd Najwyższy podkreślił, że nie można przypisać ustawodawcy zamiaru, aby tak istotne kwestie, mające wpływ na ustalenie prawa do świadczeń emerytalno-rentowych, powierzył tylko zakładom pracy, skoro jest notoryjnie znane, że zakłady pracy często nie posiadają dokumentacji z uwagi na upływ czasu, reorganizację, zniszczenie z innych przyczyn. Prowadziłoby to w wielu przypadkach do przyznania pracownikom, którzy byli zatrudnieni w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, zaniżonych świadczeń, a nawet pozbawienia świadczeń. Podobny pogląd wyraził Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 21 września 1984 r. III UZP 48/84, LEX nr 14630 oraz w uchwale z dnia 10 marca 1984 r., III UZP 6/84, LEX nr 14625: „okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przewidziane rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze mogą być ustalane w postępowaniu odwoławczym także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia zakładu pracy.”

Dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. (por. wyroki Sądu Najwyższego: z 22 stycznia 2008 r., I UK 210/07; z 6 grudnia 2007 r., III UK 66/07; z 4 października 2007 r., I UK 111/07; z 19 września 2007 r., III UK 38/07; z 14 września 2007 r., III UK 27/07).

Sąd ustalił, że odwołujący pracując w okresie od dnia 1 listopada 1973 r. do dnia 10 sierpnia 1984 r. – na stanowisku operatora spycharki i zgarniarki wykonywał pracę w warunkach szczególnych określoną w Dziale V, pod pozycją 3, wykazu stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Powyższe oznacza, że odwołujący spełnił trzeci z warunków przyznania prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym, czyli 15 lat pracy w warunkach szczególnych, uwzględniając okresy:

- od 1 listopada 1973 r. do 10 sierpnia 1984 r. (10 lat + 9 m-cy + 10 dni),

- od 21 maja 1985 r. do 30 marca 1993 r. (7 lat + 10 m-cy + 10 dni),
- od 6 kwietnia 1993 r. do 18 kwietnia 1993 r. (0 lat + 0 m-cy + 13 dni),
- od 13 maja 1993 r. do 5 października 1994 r. (1 rok + 4 m-ce + 23 dni),
- od 16 października 1994 r. do 11 lutego 1996 r. (1 rok + 3 m-ce + 27 dni),
- od 18 lutego 1996 r. do 23 kwietnia 1996 r. (0 lat + 2 m-ce + 5 dni),
- od 1 maja 1996 r. do 22 stycznia 1998 r. (1 rok + 8 m-cy + 22 dni),
- od 3 lutego 1998 r. do 31 grudnia 1998 r. (0 lat + 10 m-cy + 26 dni),

łącznie 24 lata, 2 miesiące i 18 dni.

Na marginesie Sąd pragnie wskazać, iż niemożliwe okazało się uwzględnienie okresu od 5 listopada 1969 r. do końca października 1973 r., albowiem w tym czasie odwołujący pracował wyłącznie jako pomocnik operatora, co z resztą sam przyznał. Podkreślić przy tym należy, iż emerytura przewidziana w art. 184 ustawy emerytalno-rentowej to świadczenie szczególne, gdyż przyznawane jest w drodze odstępstwa od zasady związanej z osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego. Z tego powodu, wszystkie przesłanki warunkujące przyznanie tego świadczenia muszą być wykładane w sposób ścisły i precyzyjny. Praca w szczególnych warunkach, prowadząca do nabycia prawa do wcześniejszej emerytury, to wyłącznie praca wymieniona w wykazie A lub wykazie B, stanowiącym załącznik do powołanego wyżej rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.). O uznaniu zatrudnienia za pracę w szczególnych warunkach nie decyduje treść dokumentów wystawionych przez pracodawcę, ani nazwa stanowiska pracy, lecz rodzaj powierzonych wnioskodawcy pracy i jej wykonywanie w warunkach określonych w § 2 ust. 1 tego rozporządzenia, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Wykonywanie przez ubezpieczonego pewnych czynności, nawet w trudnych dla organizmu warunkach, jeżeli nie można ich zakwalifikować pod jedną z pozycji z wykazu A lub B, uniemożliwia potraktowanie takiego zatrudnienia jako mającego znaczenie z punktu widzenia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych (vide wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 13 lipca 2016 r., III AUa 1241/15).

Przy ustaleniu, że odwołujący wykazał 15 lat pracy w warunkach szczególnych orzeczono jak wyroku na podstawie w/w przepisów i art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. i przyznano mu prawo do wcześniejszej emerytury od dnia 1 lutego 2016 r., tj. od pierwszego dnia miesiąca, w którym został złożony wniosek o emeryturę.

/-/ Maciej Nawrocki